

Socratisch Motiveren bij gedoe over verandering

Martin Appelo,
14-11-11

10%
van de
hulpverleners
lijdt aan burn-out
>> 10% heeft depressieve klachten

Test: lijdt u aan burnout?
©RUG

Twee dolfijnen:

hoe meer verschillen u ziet,
hoe groter de kans dat u aan
burnout lijdt!

Burn-out bij hulpverleners?

Hoe komt dat?

Hulpverlener probeert eigenwijze patiënt aan te zetten tot gedragsverandering

Hulpverlener probeert passieve patiënt aan te zetten tot gedragsverandering

Socratisch Motiveren

Een methode voor het probleemloos omgaan met 'moeilijke gevallen'

die niet doen wat anderen verwachten of willen

leidt bij hulpverleners tot*:

- *Toename* van het 'werkplezier'
- *Afname* van het idee te moeten 'zwoegen'
- *Afname* van het aantal patiënten dat als lastig wordt ervaren

*Appelo, M. (2011). Het effect van Socratisch motiveren op het gespreksplezier van hulpverleners: een pilotstudie. *Dth*, 31, 4, 363-381

Motto:

**Iedereen heeft realiteitszin
niet iedereen heeft zin in
dezelfde realiteit**

We zijn allemaal therapieresistent!

Op zoek naar het dode paard in jezelf

**Neem een slechte gewoonte van uzelf
waarmee u doorgaat terwijl anderen willen
dat u er mee stopt**

**Wat zijn uw
motieven om ermee
door te gaan?**

Bio-psycho-sociale redenen om niet (lang) te veranderen

- (Bio:) Het brein streeft naar automatismen en energiebesparing
- (Psycho:) Voorkomen van cognitieve dissonantie: geen duidelijke doelen stellen
- Hanteren van de Self-Serving-Bias
- Negeren van nadelen, benadrukken van voordelen en die willen houden
- (Soc:) Sociale bekrachtiging / Ziektewinst
- Geen externe druk / dwang / grenzen

Wetenschappelijk fundament onder Socratisch Motiveren

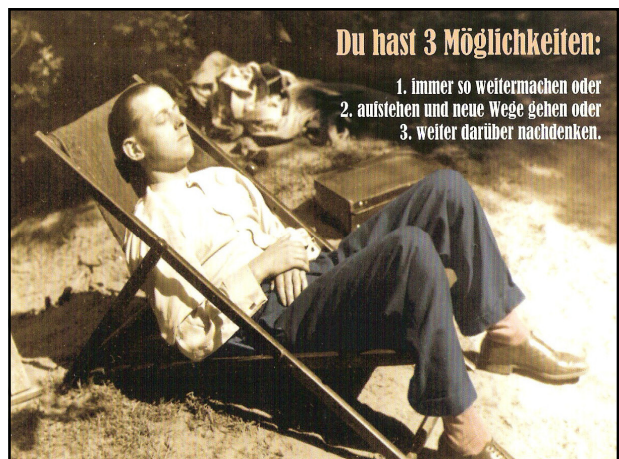
Veranderingsbereidheid is (vaak) een illusie!

Mentale voorbereiding op Socratisch Motiveren

Focus op je eigen bagger

- Bedenk welke motieven je hebt om door te gaan met slechte gewoonte(s)
- Bedenk welke motieven een lastige patiënt heeft om niet te doen wat jij wilt
- Realiseer je in hoeverre jullie op elkaar lijken met betrekking tot die motieven!

Du hast 3 Möglichkeiten:

1. immer so weitermachen oder
2. aufstehen und neue Wege gehen oder
3. weiter darüber nachdenken.

Motto:

***Stilstaan voelt alleen
maar als vastzitten
als je vindt dat je
verder moet***

***We willen allemaal dat de ander
verandert!***

Op zoek naar de 'evangelist' in jezelf

***Neem een voorbeeld van hoe u recent, zonder
resultaat, iemand probeerde over te halen
te overtuigen, of aan te zetten tot ...***

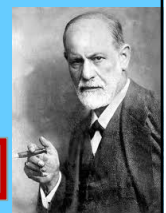
**Mentale voorbereiding
op Socratisch Motiveren**

Een waardenloze houding

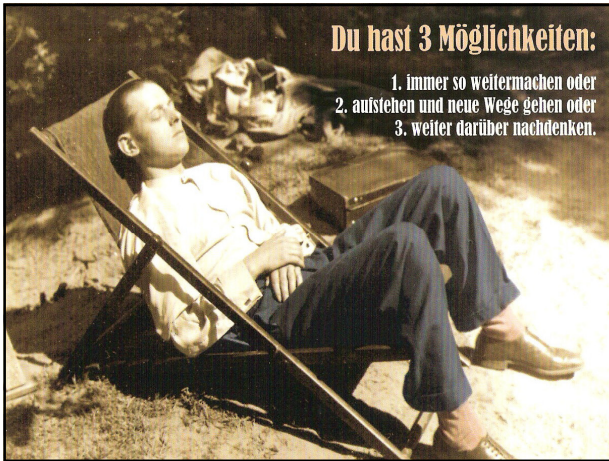
- Wat veroorzaakt jouw reparatiereflex of bekeringsdrang?
- Wat maakt het moeilijk om 'waardenloos' te zijn
- Identificeer jouw poppetjes en jouw tegeltjes en draai ze om!

een Appelo wordt niet moe!

Wij gaan door waar anderen stoppen!

Bedenk een terugzit-cue

een klassiek geconditioneerde stimulus die u aanzet tot de werkhouding van Socratisch Motiveren

Wat is Socratisch Motiveren

- Motiveren is iets anders dan bekeren!
- Motiveren volgens Van Dale:
  - argumenten aanvoeren voor,
  - met redenen omkleden
  - niet 'motiveren tot' maar 'motiveren van'
- Bekereren volgens Van Dale:
  - tot inkeer brengen
  - overhalen van het kwade tot het goede

Er bestaan geen ongemotiveerde mensen!

Motiveren =

lemands doen en laten met zijn of haar eigen redenen omkleden

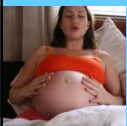
Wat is Socratisch Motiveren

- Socrates laat mensen met behulp van zijn vragen het antwoord op hun probleem ontdekken

- Socrates staat voor 'verloskunde':
  - Aandacht van probleem naar antwoord
  - Patiënt werkt, therapeut begeleidt
  - Wachten tot er voldoende ontsluiting is

Ga pas aan het werk wanneer het kopje van gedragsverandering zichtbaar is tussen de psychologische benen van de patiënt

Socratisch Motiveren

- Focus op je eigen bagger
- Onderdruk je bekeringsdrang
- Kijk naar je terugziccue

- Onderzoek waarvan de cliënt zwanger is
- Laat dat geboren worden
- Blijf 'waardenloos'
- Leg het 'kindje' voor aan de omgeving van de cliënt en laat die erover oordelen

Test: heeft het geholpen?

Meer weten?

Appelo, M. Uitgeverij Boom, Amsterdam

- *Socratisch Motiveren* (2007)
- *Waardenloze Gesprekken* (2010)
- *Het gelaagde brein* (2011)
- Of Cure & Care Development (CCD) Arnhem:
www.curecare.nl

